

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 »
 Helyben háshoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 »
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 »

TISZÁNTUL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 szombat utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaszedésére
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Hirdetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, június 19.

A közigazgatás reformja.

Az a két törvényjavaslat, mely a képviselőház asztalán fekszik s melyeknek tárgyalása éppen most foglalkoztatja a t. Házat, méltán nevezhető a közigazgatás reformjának. Az egyik ugyan csak a közigazgatás egyszerűsítéséről szól, a másik pedig a pénztárak kezeléséről, de már az első is többet ölel fel az egyszerűsítésnél, sok tekintetben igazi reformot képez, a mely már is arra bírta a zsebük révén legközelebről érdekelteket, a körjegyzőket, hogy állást foglaljanak ellene, — a másik pedig, a mely a vármegyei és árvapénztárak teendőit az állami adóhivatali pénztárakra ruházza át, a közigazgatási adminisztrációnak közepébe markol, ott készíti elő a rég várt és égetően szükséges orvoslást, a hol legnagyobb volt a panama.

Mert ne tessék ám azt hinni, hogy a közigazgatás korrupciója csak holmi ellenzéki kortesfogás lenne. Ha nem ismernők is a hirhedt honti állapotokat, a rendszert Torontálban és a Krivány-pótadót Aradban, — akkor is elég argumentumot szolgáltatna a közigazgatási korrupció létezésére és pusztítására mellett maga az a körülmény, hogy ime már a miniszterelnök is elérkezettnek látja az időt arra, hogy ennek a patriarchális gazdálkodásnak véget vessen.

Valójában alig van érdekesebb kritikája annak az ósdi pénzkezelésnek, mint

az az indoklás, a melylyel Széll Kálmán ezt az új javaslatot a törvényhozás elé adta. Egyáltalán nem lehet azt mondani, hogy a belügyminiszterium Széll Kálmán vezetése alatt takargatni törekszik a meglevő bajokat. Egyenesen el van mondva az indoklásban, hogy az 1883. évi általánosan kötelező egyöntetű pénzkezelési szabályokat számos vármegye még ma sem léptette életbe (ilyen gyöngye volt a magyar állam hatalma a vármegyék fölött!) és hogy e vármegyei pénzkezelés legnagyobb részt az egyéni bizalmon alapszik. A mi hogy mit jelent, az aradmegyei Krivány-féle esetből és az abból kinőtt pótadóból tudja mindenki. Már ez a pénzkezelési botrány csak a legékebbi kiáltóval valamennyi közt, de korántsem az egyetlen.

Hivatalos iratban olvassuk, hogy a vármegyei ellenőrzés hatálytalan, hogy az utalványozási jogot a vármegyei gyakorlat a törvényes korlátokon túl terjesztette, hogy az árvapénzeket sok helyütt jogosulatlanul tartják vissza, a gyámpénztári kölcsönöket sokszor évtizedeken át nem hajtják be és hogy ebből az állapotból visszaélések és mindenféle jogosulatlan pótadók származtak.

Szinte tükör ez az indoklás, mely egy képbe foglalja ezer és ezer agyonközigazgatott embernek mindennapi panasztát.

Van még ebben az indoklásban más is. Ez a javaslat u. i. nem elégszik meg azzal, hogy a vármegyei és árvapénztárakat ilyenformán államosítja, hanem

hogy a községi vagyonkezelés se maradjon továbbra is Csáky-szalmája, vagy — mint a belügyminiszter indoklása szószerint mondja, hogy a községi gazdálkodás »további romlásának« gátat vessen, állami számvevők felügyelete alá helyezi azokat.

Hogy mit jelent ez a rendkívül fontos intézkedés, azt könnyű elképzelni. De azt is könnyű megérteni, hogy ennek az intézkedésnek nem fognak örülni a vármegyéken, hanem annál inkább fognak rettegni az ördögös állami számvevők munkájától, melynek nyomában sok minden takargatott dolog fog napfényre kerülni.

Szerencse, hogy Széll Kálmán nem kérde a vármegyektől, hogy mit szólnak hozzá. A parlament pedig, ha a közigazgatás egyszerűsítéséről szóló javaslatnak — némely fogyatkozásai miatt — van is ellenzéke, kétségkívül elfogadja mindkét javaslatot, a megyei pénztárakról szólót alighanem egyhangulag.

Az ugynevezett ó-liberálisok, Tiszáék és Bánffyék nem nagyon örülnek ugyan neki, mert hisz az ő kortespolitikájuk tenyésztette legjobban a korrupció bacillusait, de hát Széll Kálmán kedvéért jó képet csinálnak kozzá ők is.

Nem tudjuk: Széll Kálmáné e, vagy Gullner Gyuláé az érdem e javaslatból. Széll Kálmánnak minden esetre érdemül kell beszámítani legalább annyit, hogy volt bátorsága betervezni e javaslatot — a választások előtt.

A „TISZÁNTUL“ TÁRCZÁJA.

Öreg asszony.*

Irta: Pierre Loti.

Egészen megörnyedve, egészen megtörve, hátán egy rengengeteg csomó rőzsét cipelve kapaszkodott egy hegyi uton fölfelé a szegény öreg asszony, a fényes nyári estén.

Magányos, elhagyott volt a hely, ahol találkozott vele; — magányos és szép volt a hely, mint egy álombeli paradicsom. Baszk földön történt, Guipuzcoá-ban, a zöld erdőkkel borított nagy spanyol Pyrenaeusok közepette. Köröskörül fontos hegyecsucok meredeztek ég felé; csöndes erdő-mezüket még nem érinté emberi lény. Odalenn egy völgyecskeben egy folyó vize szélesült tükörré; páfrányon, borostyán indáin, frissen zöldelő júniusi lombokon kívül semmi más nem tükröződött benne. A langyos árnyékban és eleven vizekben bővelkedő vidék virágai szokatlan nagyszerűségben pompáztak, mintha királynőknek és tündéreknek útjára hintették volna őket diszítésül.

De a nehéz terhet megtörönten cipelő szegény öreg asszony komor szemmel nézett maga elé és mindezekből az ünnepes dolgokból nem látott semmit. Valami nyomorúságos vaczok fele igyekezhetett, ahol sem mosoly, sem öröm nem várja a visszatértét; ki-

merülten lihegve, keserves sietséggel haladt utján, fejét lehorgasztá és homlokán két ráncz mutatta szenvedését. Pedig milyen becsületes, milyen becsületes és jóra való kifejezés terült el az arcán! És e mellett milyen alázatos, milyen alázatos és megadással teljes volt a viselkedése! Amint meglátott, csupa udvariasságból egészen szelére szorult az utnak, mintha azt mutatná, hogy üdvös dolog, ha az olyan közönséges teremtetés, akinek önmagát tartja, tiszteletből menél távolabbra húzódik az ilyen előkelő lénytől, amilyenek engem nézett.

Istenem, mit tegyek, hogy ennek az alázatos öreg asszonynak egy kissé segítségére váljak? Mert amint az ő tisztességes, szenvedő szemével találkozott a tekintetem, hirtelen szánalom támadt szívemben. De hát mit műveljek, ha nem akarom még jobban megalázni? Akármilyen keservesen cipeli is megöregedett hátán azt a nyáláb rőzsét, annak mégis nevetésesen csekély az értéke, könnyű volna hát így szólni: »Jó asszony, vesse le a terhet, itt van egy pár ezüst pénz érte.«

De attól tartottam, hogy megbántom vele; hiszen a száraz galyacsákat minő fáradsággal szedegette össze az erdőben, amíg ekkora nyáláb lett belőlük. Különböznél mennél tovább néztem, annál kevésbé mertem alamizsnával megkínálni; ruházata toldott-foldott volt, de tiszta és tisztességes; bizonyára nem volt koldus, hanem valami szerény telkesgazdának az anyja, amolyan mezei munkásasszony, akinek életét verejtékes munka emésztí; olyan nagy-

anya lehet a házban, akinek a nyers parasztembereknél megvetés az osztályrésze, a halálát is alig várják, csak hogy megszabaduljanak tőle.

A környezet pedig, melyben az öreg asszony magányos terhet vonszolta, — a környezet szép volt, nyugodt, paradicsomi csöndességű. Mintha egy boldog-ájos tájon járt volna az ember és azoknak a kiváltságos, ritka pillanatoknak egyikét élvezte volna, amikor az élet ittassága lelkesíti, de ugyanakkor az évszaknak, az órának, — a nyugalmas szép esti órának varázslatossága is erőt vesz rajta.

Közelen-távolban, mindenütt bükkerdők tornyosultak, és az égbe nyúló magasságtól kezdve le egészen a füvesvirágos mélységekig, le egészen a vizekig, egyforma üde lombbal volt elborítva minden. Alattunk ott volt a virágszigetekkel tarkázó folyó, melyben a hegyek ormai tükröződtek; a szigetecskék, mint megannyi virágkosárka, mindenféle nagy violaszín gombos bogáncsokkal rózsaszínű szíron-tákkal, meg mit tudom én micsoda fehér ernyőbe nyílt vízi növényekkel voltak körül-tüszögelve. És mindjárt az utszél mellett hatalmas televényföld következett, vastagon borítva olyan mohával és moszatokkal, amilyenek csak régesrégől fogva békén hagyott földben teremnek meg; ez a televény mindenesetre olyan régi, mint maga a világ — behúzódik a rejtelmes bükkfaboltozatok alá és a hatalmasan összebörzölt szürke erdőségben elütköz szem elől. Szinte érezte az ember, hogy ezt a

* Mutatvány a Magyar Könyvtár 225. számából.

Nyilatkozat.

Zmeskál Zoltán a következő nyilatkozatot teszi közzé a Magyar Szónak ellene irányult cikkére:

A »M. Sz.« mai számában »Ujabb Rakovszkyáda« cím alatt megjelent egy cikk, melyben vonatkozással tegnapi nyilatkozatomra többek között ezek foglaltatnak:

»Zmeskál Zoltán pedig kijelenti, hogy nem akart kilépni a pártból. Mi e határozott, sőt vakmerő hangú nyilatkozatok dacára is főtartjuk ezen állításunkat.«

Hát engem egészen hidegen hágy az, hogy a kérdéses ügyben mit tart fenn velem szemben az »M. Sz.« és határozottan kijelentem újból, hogy tegnapi nyilatkozatomat szóról-szóra fenntartom én is. Kijelentem, hogy a »M. Sz.« egyetlen egy embert sem állíthat elő, ki szemembe merné mondani, miszerint én a képviselőház folyosóin vagy bárhol egyebütt Rakovszky István barátom ellen a felsorolt dolgokat mondtam volna. Vegye tudomásul a »M. Sz.«, hogy Zmeskál Zoltán azért, amit mond, mindig helyt állott s helyt fog állani ezentul is. Tessék velem szemben embereket s nem betűket állítani.

Budapest, 1901. január 18.

Zmeskál Zoltán,
orsz. képviselő.

Egán távozása.

A kormányhoz közel álló, igen jól informált körökből kapjuk a következő, szenzáció számba menő hírt: Egán Edét Széll Kálmán miniszterelnök magához hívatta és értésére adta, hogy neki a rutén akcióban tanúsított magatartásának némely részlete *határozottan nem tetszik*, noha Páris Frigyes távozásába beleegyezett. Egán — mint ugyanabból a forrásból értesülünk — le fogja vonni ebből a konzekvenciát. Állítólag különben is meguntta már a dolgot, a sok támadást és különösen azt, hogy a kormánypartí sajtó egy része ellene fordult.

Azt hisszük, a hírből csak egy igaz: Egán méltó nehezeltése a liberális sajtó

egy részére. Az ő hazafias működése minden más inkább érdemelt volna, mint ezeket az örökös meggyanusításokat, heczielődő támadásokat. Másrészt éppen áldásos tevékenysége önmagában hordja jutalmát; Egán legbölcsebben cselekszik, ha — mint eddig — halad a megkezdett uton, mit sem hallgatva a kerékkötők éktelen lármájára.

Más az, ha a miniszterelnök szájába adott szavak igazak. Akkor csakugyan mennie kell valakinek — de akkor sem Egánnak. A hazafias rutén nép megmentése elébbrevaló száz liberális miniszterelnöknél és minden liberális kormánynál.

Választ váró interpellációk.

A »törvény, jog és igazság« kormánya nem igen látszik respektálni a képviselők interpellációs jogát. A választ váró interpellációk közül ugyanis 4 olyan is van, melyek már a múlt évben terjesztették elő, ezek között a legrégibb az, melyet Rátkay László 1900. június hó 12-án intézett a belügyminiszterhez Kossuth Lajos szobrára vonatkozólag. Széll Kálmán erre az interpellációra dacára annak, hogy a választ úgy a Ház elnöke, mint a függetlenségi párt több tagja — köztük Olay Lajos már ismételtelen — megsűrgette, még nem válaszolt. Kíváncsinos volna tudni, hogy a miniszterelnöknek maddig van joga valamely interpellációt válasz nélkül hagyni.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, jun. 19.

A képviselőházban ma sajtóságos jelenet játszódott le. Egy kormánypartí képviselő Légrády Károlyt, följelentett a főváros rágalmazásért s a bíróság kérte a mentelmi jogának felfüggesztését.

Az ellenzék *megvédte* Légrády mentelmi jogát — s a kormánypart *ki akarta adni* Légrádyt.

Hol a rejtély megoldása?

Ott, hogy Légrády a fővárosi tisztviselők *inkompatibilitását* támadta, Gajári, Pulszky ezért forrongtak ellene, az ellenzék pedig ezért védelmezte meg.

A ház *nem függesztette fel* mentelmi jogát.

Elnök: Perczel Dezső.

Neményi Ambrus előadó betérjeszti a pénzügyi bizottság által letárgyalt jelentéseket.

Mentelmi ügyek.

Feilitsch Arthur előadó betérjeszti a mentelmi bizottság jelentését, mely szerint a mentelmi bizottság javasolja, hogy Rohonczy Gedeon, Fiáth Miklós báró mentelmi jogát függeszék fel. Előadó hosszasan ismerteti Fiáth Miklós csődügyét.

Pichler Győző: Csak azt a kérdést intézi az előadóhoz, vajjon Fiáth bárót megidéztek-e ügyének tárgyalására?

Feilitsch Arthur br. kijelenti, hogy Fiáthot rendesen megidéztek, de megjelenésre nem kötelezhető. Miután tudták, hogy Fiáth nem tartózkodik már Európában s így nem lett volna czélszerű, végtelenre huzni a tárgyalást az idézések megismétlésével.

Pichler Győző: A parlament erkölcsé érdekében kéri a házat, hogy Fiáth báró mentelmi jogát ne függeszesse fel. Nem engedhető meg, hogy egy országos képviselőt, az egész világon körözzenek.

Feilitsch Arthur: Fiáthot már egyszer kiadta a ház, így ez csak folytatólagos tárgyalás.

Elnök szavazásra bocsátja a kérdést s konstatálják, hogy a ház nem határozatképes.

Elnök az ülést felfüggeszti.

Szünet után.

Elnök az ülést újból megnyitja. Szavazásra bocsátja a mentelmi bizottság jelentését, mely szerint a Fiáth báró mentelmi jogát függeszék fel.

A ház többsége ehhez hozzájárul.

Rátkay László: Fiáth Miklós báró ellen összeférhetlenségi esetet jelent be, mert állandóan távol van s így nem lehet jelen az üléseken.

Elnök: A bejelentés kiadatik az összeférhetlenségi bizottságnak.

finom szőnyeget kezdet óta csak pásztorok taposták a nyájaikkal, és elmúlt időknek békéje szeliden űlte meg az egész zöld tájat . . .

Sajátságos, de való igaz, hogy a falusi ember nem képes megérteni azt a paradicsomot, melyben él, de még meg se látja — ez az öreg asszony is minden bűvös-báják közepette olyan sanyaruan vitte nehéz rőzseterhét, mintha egy városnak komor falai közt járdogálna.

Most hegynek kezdett kanyarodni az út és nagyobb lett a meredekség: az asszony mintha szagatottabban, keservebben tipegne tovább és a holt fateher alól fáradságszülte sóhajt hallok előtörni . . . Ugyan még meddig tart az útja? Es mit tegyek, mit eszeljek ki segítségére?

Hál Istennek, végre elértük a falut, egészen közel járunk hozzá, még csak egyet kanyarodunk, — ez bizton az ő faluja, fáradságos utjának végső pontja. Hirtelen kiszélesedő erdős hegyek között nagy magasságban fekszik a falu; a hajdani baszk stílusban épített templomtorony és a kis házikók a régiség érzetét keltő fekete árnyképekben rajzolódnak; két-háromszáz esztendő óta bizonyára nem mozdult itt semmi, a szoroson egymás mellé rótt házikók előcsuktak, eső és nap heve egyformán koptatja-senyveszti őket: és mindez mintha valami magas művészettel volna elrendezve, a szemnek annál nagyobb gyönyörűségére.

Csak hogy mind e gyönyörűség majdnem

egy-egyedül az idegenek számára létezik, már akik arafelé jártokban minden finomságát ravaszul ki tudják élvezni, de akik ott születtek és ott halnak meg, azok nem jönnek rá a nyitjára. Es az eszményi helyek igen sok szomoruan tengő életet rejtenek magokban; igaz, hogy néha-néha egészségesen pezsgő fiatalság is megterem ottan, de az is nagyon rövid lélegzetű — és annál több a koránérett, siralmas gyámoltalan vénség . . .

Meglassítottam lépteimet, hogy a terhet vonzó öregasszonytól ne maradjak el megszire; csaknem egészen mellette haladtam tovább.

A remek esti órában, a szürkességbe vesző nappalnak haldoklásakor evvü léptünk bele ebbe az eldugott faluba, röviddel angelus előtt. Két, három sötét utca, két, három parányi bódé, melyben parasztczipót, asszonyrokolyát, öszvérszerszámot s holmi egyéb kezdetleges dolgokat árultak, ennyi volt az egész; odább a tisztes templom, mellette a temető és a labdázó térség. Köröskörül pedig, ameddig csak ellát a szem, mindenütt a Cantabres hegy-ségnek hangtalan magánya látszik; nagy bükk-erdővel a világ többi részeitől minden oldalról elzárja ezt az antik embercsomót.

Hát bizony csak semmit sem tettem a szegény öregasszony jóvoltáért, akit a vélelten szinte utitársul szegődtettem mellém. Már most itt belebúvik valamelyik sötét kis házikóba és terhét a kuczkóba rakja, bizonyosan kellett-

len arczok fogadják és hol egy hol más támad rá nagy nyersséggel, mert bizony az ilyen megvénült lélekkel, aki már nem dolgozik többé, így szokott az lenni. Terhét lerakva az öreg asszony beledől nyomoruságos éjjeli vaczkába. Holnap persze csak megint elülről kezdődik a haláltvő haszontalan élte és kedvesség, gyöngédség nélkül folydogál tovább egészen addig a szorongással teljes óráig, mely az utolsó lesz . . . Oh! te tisztességes tekintetű boldogtalan öreg asszony, mekkora szálnalmat ébresztettél szívemben, amikor meghallottam sóhajodat, melyet a meredek uton a fáradság szakasztott melledből!

De az elhagyott utca végén im egy gyermek tűn elé, ide-oda topog a fekete kövezeten és mintha ezt az öreg asszonyt várná, mintha elébe akarna rebbenni. Mikor aztán megismeri, neki iramodik, kezét feléje nyújtja és elkiáltja magát. »Amona!«, ami a baszkok nyelvén annyit jelent, mint: »Nagyanya!« Rongyokba bujtatott két vagy három éves kis baba volt, beteges, hitvány gyermek, de mégis őhozzá hasonlított; ugyanez az arczkifejezés, mint az öreg asszonyé, ugyanaz a becsületos szem, ugyanaz a jó tekintet. Ez a kis lény mosolyogva kezd bele a folytonos nyomorgással és alázattal teli életbe, melyből nagyanyja már kifelé indul . . .

— »Amona!« (Nagyanya!) — Az öreg asszony kitarja a karjait a gyermek felé és gyöngéd örömtől lelkesedő arca abban a szempillantásban ragyogóvá változik át. Mit

Vita egy rágalmazás körül.

Feilitsch Arthur előadó bemutatja Légrády Károly mentelmi ügyét, melyet a »Székes fővárosi Tanács« nyilvános rágalmazásával vont maga után. A mentelmi bizottság javasolja, hogy Légrády Károly mentelmi jogát ne függesszék fel, mert Légrády kimutatta, hogy a Pesti Hirlap nem teljesen közölte az ő szavait s neki most nincs köze hozzá, nem főszerkesztője a Pesti Hirlapnak. (Helyeslés balról.)

Gajári Odön: Nem járul hozzá a mentelmi bizottság javaslatához. Köztudomású dolog, hogy milyen viszonyban van Légrády a Pesti Hirlappal. Hivatkozik a Pesti Hirlap összes munkatársaira, kik tanúságot tehetnek arról, hogy a Pesti Hirlap egy szót sem közöl a miről Légrády tudomása nem volna. Ha tehát az ott megjelent beszéd alapján ítélik el, így elítéltetése jogos.

Olay Lajos: Azt tartja, hogy Légrády jogosan mondott bírálatot a fővárosi bizottság tagjaira s így a bizottság jelentését pártolja.

Pichler Győző: Az ügyből kifolyólag bírálat alá veszi a főváros 15-ös bizottságát, konstatálja, hogy a bizottság minden törvényes alapot nélkülöz. Ennek a bizottságnak volt elnöke Légrády, itt tette meg kijelentését. Ahhoz semmi köze, hogy milyen viszony van Légrády és a Pesti Hirlap között. Ebben az ügyben nyilvánvaló a hajsza, melyet Légrády ellen indítottak, mert az inkompatibilitást kárhoztatta. Hozzájárul a bizottság javaslatához.

Gajári Odön: Kijelenti, hogy 19 éves múltja tiszta s abban semmi kivetni valót senki sem találhat. A Pesti Hirlapot azért hozta fel, mert Légrády erre hivatkozott, hogy ehhez a laphoz semmi köze, a rágalmazási pert pedig a Pesti Hirlapból kifolyólag kapta. Nem érti, mert nem engedik ezt a dolgot a bíróság elé bocsátani, hogy ott Légrády esetleg bizonyítással tisztázza magát. A mentelmi bizottság egyoldalul járt el.

Pichler Győző személyes felszólalása után

Zichy Aladár gróf, mint a mentelmi bizottság tagja, visszautasítja Gajári Odön gya-

bánja a hosszú utat, többi hozzátartozóinak durvaságát, ha egyszer ez a piczike ember szereti őt? A szenvedés szántotta ránczok egyszerre elsimulnak, a fáradság sajtolta sóhajokat, mintha kettő vágta volna; egy mosoly egészen elváltoztatta az öreg asszonyt. És bizonyára megsejtette szánalmamat, mert felém nézett, mintha megakart volna győződni, hogy csakugyan látom a gyermeket és a szemem mintha így szólt volna hozzám: »Nézd csak ezt a kicsikét, ugy-e imádandó, ugy-e joggal lehetek büszke rája? No hát merjed még mondani, hogy szánandó vagyok; hej, akinek ilyen ni az unokája, sose kell azt megsajnálni.«

Hu részvételemet szorosabbra fogva, tova indultam, amikor fent a toronyban megcsendült az angelus. Az öreg asszony pedig meghallva a harang szavát, keresztet vetett magára, fejét lehajtotta és orcájára kiült az a mélységes, az az eleven naiv hit, mely sem az aggság, sem a halál előtt nem szokott megingani.

Oh! akkor, ott annak az elveszett helynek békéjében, mely az erdők közepette a nyár-esti alkonyatban aluvóra készült, engem örökön bolygó embert, aki csak egyetlen estére jöttem ide, az egyszerűségnek és mozdulatlanságnak helyére, engem elfogott az a vágy, hogy megalázzam magam és imígyen szóljak: »Jó öreg asszony, már most a te szived essék meg én rajtam és mondj egy imát nyugodalmamért, mert lásd, kettőnk közül én vagyok a nyomorultabb, a végtelenül nyomorultabb...«

nusító megjegyzését. Ez nem politikai, de bírói bizottság. Pártolja a bizottság javaslatát.

Gajári Odön: Tiltakozik az ellen, mintha ő a mentelmi bizottságot gyanúsítani akarta volna.

Zichy Aladár gróf: Miután Gajári tiltakozik az ellen, ő a visszautasítást visszavonja.

Chorin Ferenc azt hiszi, hogy a Pesti Hirlap belevonása a vitába nem helyes dolog, mert hisz a főváros nem sajtópert indított, de rágalmazási pert Légrády ellen. A beszédből nem lehet sem sértést, sem rágalmazást megállapítani.

Miután itt közügyről van szó, nem magánügyről, hozzájárul a bizottság javaslatához.

Rátkay László: Miután itt a szólásszabadság és szabad vélemény nyilvánítása elleni hajszaról van szó, nem adja ki Légrádyt s pártolja a bizottság javaslatát.

Rakovszky István: Furcsának találja, hogy az ellenzék kénytelen egy kormánypárti képviselő mentelmi jogát megvédeni. Miután Légrády támadása az inkompatibilitás ellen irányult s így közügyet szolgált, pártolja a bizottság javaslatát.

Feilitsch Arthur báró előadó: Megvédi a bizottság álláspontját.

Pulszky Agoston: Epen az előadó ur előadása alapján jut arra a meggyőződésre, hogy a bizottság javaslatához hozzá ne járuljon. Ez esetben helyesnek tartja a bírói eljárást, különösen akkor, amikor Légrády saját lapját megtagadja. Nem tartja helyesnek, hogy a bizottság speciális eseteket hozzon fel, s azok alapján ítélkezzenek.

Nem fogadja el a javaslatot.

Elnök a vitát bezárja.

A ház többsége, köztük az ellenzék elfogadja a mentelmi bizottság jelentését.

Feilitsch Arthur báró előadó ismertetése alapján **Hentaller** Lajos mentelmi jogát nem függesztik fel.

öt perc szünet.

Szünet után:

Lukács László pénzügyminiszter válaszol Kullman Jánosnak a gyógyfürdőhelyeken eszközölt új építkezések adómentességi ügyében tett interpellációjára. Ezek adómentességéről maga a törvény akként intézkedik, hogy mindazon nyaralóhelyek, melyek a hatóságok által gyógyfürdői nyaralóhelyeknek nyilvánítottak, 20 évi adómentességben részesülnek.

A ház a választ tudomásul vette.

Lukács László pénzügyminiszter válaszol Zmeskál Zoltánnak, a Dégen Gusztáv ügyében tett interpellációjára. A Dégen Gusztáv által írott levélről már előbb is volt tudomása. Az nem áll, mintha a kérvények a szerint nyernének elintézt, a mint milyen párti képviselő protegálja. Reá a protekció mindig kedvezőtlen hatást gyakorol. Dégen e tárgyban nem járt el a miniszteriumban. Különbben is az ágfalviak kérvényét még e levél megjelenése előtt utasította el. (Helyeslés balról.)

Zmeskál Zoltán megnyugtatta a miniszter válasza. De kéri a miniszterelnököt, jelentse ki Dégen Gusztávnak, hogy többé nem tagja a szabadelvűpártnak. Neki nem célja ebből pártkérdést csinálni, mert hisz közte és a radikálisok között nagy űr van.

Foglalkozik aztán Dégen Gusztáv személyével, ki ezen eljárásával legkevésbé sem szolgál rá képviselői voltára. Felolvassa Dégen levélét, melyből kimutatja, hogy az nem felelt meg a valóságnak, s így választóit megleévesztette. Elvárja Dégentől, hogy ezek után levonja magának a tettekből folyó konzekvenciákat. Ha pedig ezt nem tenné, úgy elvárja a miniszterektől, hogy intézkedni fog.

Ekkor az elnök fölött lévő karzatról egy munkás forma ember egy irást dobott le, s az elnök folytonos csengetése közben kérte a házat, hallgassák meg kérését. Képviselők között látható zavar; a teremszolga utasítja a rendőrt, fogja el. Ennek megtörténte után

Buzáth Ferenc interpellált a szombathegyi törvénytörvény elintézetlen ügyeiről.

Barta Odön: Interpellációt intéz a földmívelésügyi miniszterhez a ruthén akció ügyében. Indokolásában fejtegeti az akció üdvös, jogos voltát, előismeréssel van a földmívelésügyi miniszter irányában. Az akció hatását már most lehet látni, mert a kivándorlók száma csökkent. Sajnos, a mint most a végén nyilvánvalóvá lett, történt ott szabálytalanság is.

Buzáth Ferenc: Csak maguk gondolják.

Barta Odön: Képviselő ur nem ismeri így az ügyet.

Buzáth és **Bartha** folytonosan beszélgetnek.

Elnök felhívja **Buzáthot** foglalja el a jegyzői széket.

Rakovszky I.: Lemondott. Nem kell elfogalnia. Így nem szabad eljárni.

Megyei közgyűlés.

I. nap.

Valahol a Garabonciás Diák viczei között van felemlítve, hogy egy királylátogatás előtt az utat javítani hajtotta a cigányt az előjáróság.

— Na, előre cigány, mert jön a király s az ut jó legyen!

— Hát aztán, ha jön a király? Király, király, csak a főszolgabíró ne jöjjön. — Tudvalevőleg a more a főszolgabírótól félt legjobban, mert az huzatta a deresre.

Ez jut eszünkbe a tegnapi megyegyűlés alkalmából.

A belügyminiszter engedélyez egy bizonyos évi összeget, hogy azzal a vármegye kezelő és segédszemélyzetének nyomoruságos fizetését javítsák.

Tiszáék azonban másként gondolkoznak, és pedig úgy mint a cigány

Nyakunkon vannak a választások. Utat és módot kell találni, hogy a Tisza-klikk letűnt népszerűsége a »szent meggyőződésbe« vetett, de nagyon megcsappant hit és a Tiszák által hangoztatott elvek és ígéretek iránti néhai hitel valahogyan új erőt nyerjen, szóval a Tiszák presztigeje némiképp bearanyoztassék.

Erre legjobbnak találták Tiszáék, ha a főszolgabírák kedvében járnak, s ismét ezeknek a fizetés emelését mozdítják elő. Jól tudják ugyanis, hogy a közelgő választásoknál többet tud tenni a klikk érdekében egy-egy »erős kezű« és hálás főszolgabíró, mint a miniszter.

Igy ismétlődött tegnap a cigány története.

Mit ad **Tisza** István gróf a belügyminiszter egyenes rendeletére, mikor a főszolgabírók érdeke mást kíván. Így a Tisza István tegnapi beszéde tulajdonképpen a választások előtt igen hasznos hazabeszélés volt, en gróban: 17 helyre egyszerre.

Csak természetes, hogy a megye törvényhatósági bizottságából jelen voltak többsége elfogadta a Tiszáék akaratát.

A többi ügyek simán mentek keresztül. Csupán a komádi választóinak kedveskedett még gr. **Tisza** István egy kis mézes madzaggal.

A közgyűlést különben ma folytatják.

Az első napi tanácskozás lefolyása a következő volt:

Beöthy László főispán elnökölt.

Jelen voltak: dr. **Beöthy** László főispán elnökielte alatt: Szunyogh Péter alispán, Papp János főjegyző, dr. Wallner Odön t. főügyész, gróf **Tisza** Kálmán, Baranyi András, Keszthelyi Zoltán tb. főjegyzők, dr. Cziffra Kálmán, Balogh Elemér, Balásházy Iván és **Beöthy** Lajos aljegyzők, Jancsó

Károly, Hegyesi Pál, Barthos Adorján és Wertheimstein Henrik tb. aljegyzők, Biszterszky Iván, Böszörményi Lajos, Beliczay Elek, Beliczay Sándor, Bécezy Imre, Biezy János, Biró László, Beöthy Pál, dr. Balogh Elek, dr. Bakats Béla, Czifra Gerő, Csapó Dezső, Dobozy Kálmán, Darabán Gerő, Dávidházy János, Des Echerolles Kruspér Károly és Sándor, Erdélyi Farkas, Ertsey Dezső, Erőss Zoltán, Fekete László, Fráter Kálmán, Fráter Emil, Friedmann Benő, dr. Fássy Lajos, dr. Fráter Imre, Fetszer Antal, dr. Gyöngyössi István, Hermann János, Hegyesi Márton, Horváth Endre, Hollósy Gyula, Hraniczky Károly, Hamvay Ferencz, Hirschmann Konrád, dr. Halász Elemér, Jerzsák István, Jelinek Géza, Jánossy Lajos, Jezerniczky Dénes, Juricskay Ákos, Jakab Rezső, Jakabfi Lipót, Kelemen József, Kolontáry János, Kiss József, Kékuss István, Kovács Marcell, Kalotay Viktor, Kovács Gábor, Kacsvinszky Andor, Lungu Gábor, Leszkay János, Lovass István, Lovassy Ferencz, Lovász Sándor, Lakatos Ede, Mezei Ödön, Magyar Bálint, dr. Márkus László, Molnár Vince, dr. Miskolczy Ferencz, Markovits Károly, Miskolczy Árpád, Mózes Imre, Mátray István, Möricz Pál, Möricz Ernő, Matócsy Imre, Markovits Antal, Nagy P. István, Nádudvary Lajos, Noszlópy Gyula, Nagy Márton, T. Nagy Gyula, Olasz Gyula, Osváth Lajos, Otvös Gyula, Orlei Kálmán, Puskás Lajos, Papp Imre, Plathy Miklós, Rochsin Miklós, Rochsin György, Reinle Gyula, Rednik Gábor, Szabó József, Szunyogh Loránd, Szigethy Elek, Szikszay Lajos, Szelle György, Szathmáry Király Andor, Széchenyi Jenő, dr. Szirmay Vilmos, Tisza István gróf, Telegdi József, Tunyogh Sándor, Udvarhelyi Béla, Ujházy Antal, Vidovich György, Verner Kálmán, Vaday Ignác, Végh József, Varró Domokos, Veitersütz János, gróf Zichy Ödön, Zilahy Samu, Zathureczky István stb.

A közgyűlés megnyitása után felolvasták az alispán időszerű jelentését, a mely számot ad az utolsó 3 hónap alatt a vármegye területén a közigazgatás keretében előfordult mozzanatokról. — Tudomásul vették a számonkérőszék jelentésével együtt.

A főszámvevő betérjesztette a katonai beszállásolási alap 1900. évi, a mezőgazdasági alap, az állategészségügyi alap és a közúti és vasutépítési alap, valamint a megyei nyugdíjalap 1900. évi számadásait. — Tudomásul vették.

A Ludovika Akadémiában megüresedett gróf Buttler-féle alapítványi helyre *Báthory* Lászlót ajánlja a közgyűlés.

A honvéd hadapródiskolánál betöltendő alapítványi helyre pedig *Lázár* Zoltánt ajánlja a vármegye.

A tisztviselők fizetésemelése.

Következett a közgyűlés legérdekesebb tárgya, a belügyminiszter által a kezelő és segéd személyzet fizetésének javítására engedélyezett évi 19600 korona mikénti felosztása. A főszámvevő javaslata szerint, a miniszter leiratának megfelelően, első sorban a kisebb javadalmazású tisztviselők részesülnének fizetésemelésben.

Ezzel szemben az állandó választmány olyan javaslatot terjesztett elő (a Tiszák nyomása alatt), amely szerint a miniszter által engedélyezett 19620 korona összegből, 11.000 koronánál többet a jó javadalmú tisztviselők fizetésének emelésére kíván fordítani s így a kezelő és segéd személyzet fizetésének javítására csak 7390 korona jut.

Hegyesi Márton bizottsági tag szólott az állandó választmány javaslata ellen. Azon kezdte, hogy bocsánatot kért a szabadelvű párt elnökétől, amiért felszólal; de az ügyet nem tartja pártkérdésnek. Nem fogadja el az állandó választmány javaslatát, mert az ellenkezik a miniszter leiratával és az igazsággal. Majd rátér az 1893. évi fizetésemelésre, a mely szerinte szerencsétlenül lett keresztülvive. Különösen a főszolgabírók és szolgabírók fizetésének újabb emelését helyteleníti. Vidéken a megélhetés olcsóbb. A főszolgabírói lakásokat óriási kiadás-

sal, luxussal építették fel. A főszolgabírók javadalmazása körülbelül annyira rugna, mint a megyei főjegyzőnek. Ez pedig nem helyes. A főszolgabírói lakásokra visszatérve, kimutatja, hogy egy-egy főszolgabírói lakás évenként 1600 forintba kerül, míg a központon lakó tisztviselők ráfizetnek a lakbértükre. — A belügyminiszter kijelenti, hogy azok fizetésének javítását kívánja, akik 1893-ban nem részesültek megfelelő fizetés javításban. Ez igazságos is. A főszámvevő kidolgozott egy javaslatot a miniszter intenczióinak megfelelően. Ezt ajánlja elfogadásra. Felveti még, hogy a közigazgatás államosítása előre veti árnyékát. Akkor a tisztviselők a fennálló állami klassziba lesznek osztva. Igaz ugyan, hogy a meglévő tisztviselők megkapják eddigi fizetésüket, de ha helyükbe új tisztviselő jön, az kevesebbet fog kapni. Ajánlja a főszámvevő javaslatát elfogadásra.

Gr. Tisza István

természetesen az állandó választmány javaslatának védelmére kelt, egy meglehetősen pongyola beszédben. Első sorban is a közigazgatás államosítására felhozott érvekre reflektál. Visszás helyzet nem lesz, mert ő azt hiszi, hogy az államosítást a fizetések megfelelő rendezésével viszik keresztül. Összehasonlítást tesz a főszolgabíró és járásbíró helyzete között s az utóbbit előnyösebbnek tartja. Tagadja, hogy az 1893. évi fizetésjavítás rossz lett volna. (Azt is ő csinálta.) A főszolgabírói lakások ügye teljesen igaz, de azt a maga helyén kell felhozni, nem ezen kérdésnél. Luxussal van talán egyik-másik főszolgabírói lak felépítve, de ez csak hátrányára van az illető tisztviselőnek. — A megélhetés a vidéken legfeljebb csak azoknak olcsóbb, akik gazdálkodással foglalkoznak, de azoknak, akik a piacról élnek, csak oly drága az élet, mint a városban. Akinek gyermeke van, alig élhet meg, mert a városban kell neveltetni gyermekét. Azt is kifogásolja, hogy az előtte szóló a főszolgabírók összilletményét véve, azt állítja, hogy több mint a főjegyző fizetése. Am ebben az uti és iroda átalány is benne van, amit elkölt a főszolgabíró, ha teljesíti kötelességét. Ha nem teljesíti, rá kell erre szorítani. Az összehasonlításnál a törzsfizetést kell venni. 1893-ban szerencsésen két kategória szerint osztották be a fizetéseket s e szerint %-okban vették a javítást. Nem lenne helyes, hogy most a főszolgabíróknak kevesebb fizetése legyen, mint az I. aljegyzőnek. Ne legyen ez utóbbi előléptetés a főszolgabírókra. Amint helyes volt az 1893-iki felosztás, helyes lesz ha most is konzekvens leszünk. Ajánlja az állandó választmány javaslatának elfogadását. (Általános csend, csupán a főszolgabírók éljeneznek)

Böszörményi Lajos szalontai ev. ref. lelkész helyesli, hogy a magasabb rangú tisztviselők kevesebb százalék, (de összegben több) fizetés javításban részesülnek. Az állandó választmány javaslatát fogadja el.

Az állandó választmány javaslatát elfogadták s így teljesült gr. *Tisza* István akarata.

Köszönet a miniszternek.

Szabó József a belügyminiszter által engedélyezett fizetésjavításból azt látja, hogy a miniszter érdeklődik a tisztviselők sorsa iránt. Indítványozza, hogy ezért jegyzőkönyvi köszönetet szavazzon a megye törvényhatósága.

Noszlópy Gyula: En nem szavazok köszönetet a miniszternek.

A többség elfogadta az indítványt.

A vármegye 1901. évi költségvetését elfogadták. Ezzel kapcsolatosan köszönetet szavaztak a fizetésemelésért, amely már be van állítva a költségvetésbe. Az állatorvosok fizetésénél előálló különbözet megtérítését kéri a minisztertől.

A központi iratok drágasági pótlék iránti kérvényét kiadták az állandó választmánynak.

A komádi ut kiépítése.

Soron kívül Komádi - község kérvényét vették tárgyalás alá. A község kéri, hogy a m.-homorogi kőutat egész Komádiig, illetve a komádi vasut állomásig építse ki a megye s vegye be a törvényhatósági uthálózatba.

Az előadói javaslat szerint a megyei ut-alap erre nem rendelkezik kellő fedezettel s a törvényhatósági hálózatba csak készen levő utat vesz át a megye, vagy ha az illető község a megfelelő hozzájárulást biztosítja. Bizzák meg az alispánt, hogy folytasson tárgyalásokat ez utóbbira nézve Komádi községgel.

Gr. *Tisza* István tul pessimistikusnak találja az előadói javaslatot. Alap nincs az ut kiépítésére, de a helyes kezelés folytán van megtakarítás s ebből olyan helyen lehet utat építeni, ahol az érdekeltség tetemesen hozzájárul. Oda módosítsák az előadói javaslatot, hogy új utvonalat csak azon feltétel mellett épít és vesz fel a törvényhatósági uthálózatba a vármegye, a hol az érdekeltség tetemesen hozzájárul. Az alispán ilyen értelemben tárgyaljon Komádival.

Noszlópy Gyula nem találja elég kifejezőnek a »tetemes hozzájárulás« kifejezést. Mit értenek ez alatt.

Szunyogh Péter alispán felvilágosításul kijelenti, hogy a természetben kézi és igás munkát és ha teheti a község, pénzbeli hozzájárulást is kívánnak.

Az előadói javaslatot a gr. *Tisza* István módosításával fogadták el.

A Száraz-féle ösztöndíjnak *Morvay* Sándor részére adományozását a miniszter jóváhagyta. — Tudomásul vették.

Köszönetet szavaztak a földmivelésügyi miniszternek a községi munkás segély alapok javára engedélyezett 10.000 korona államsegélyért. — Akként osztják fel, mint 1900-ban.

Héves megyének a csendőrök fegyverhasználatára ügyében; Bars megyének a gabonaátzárás uzsora megakadályozása, — Pozsony városnak az összeférhetlenségi törvény tárgyában és végül Torontál megyének a községi segédjegyzői állások rendszeresítése tárgyában a megyéhez pertolás végett megküldött feliratokat egyszerűen tudomásul vették.

A bihari ev. ref. esperesi hivatal köszönetet mondott a vármegyének, az ev. ref. tanítónőképző intézet segélyezéséért és a vasárnapoknak a megyei hivatalokban való megünnepléséért. — Tudomásul vették.

A kórház igazgató-választmányának előterjesztését az elmebetegosztály felépítése tárgyában, — elfogadták.

Még több apróbb ügyet intéztek el.

A még hátralevő ügyek tárgyalását ma délelőtt folytatják.

TANUGY.

Ovodai ünnepély. A várad-velencei kis-szöllős-utcai városilag segélyezett magánjellegű ovodában az ünnepély június hó 22 én d. e. 10 órakor fog megtartatni.

Az ünnepélyre a t. szülöket és tanügybárátokat tisztelettel meghívom.

Nagyvárad, 1900. június 19-én.

Báss Vilma,
óvónő.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

UJDONSAGOK.

Függetlenség.

Elszomorodva olvassuk egy fővárosi lapban a következő két hirt:

Angliában a gárdeámok kezdenek kimenni a divatból. Nemcsak a nagy, hanem a kisebb leányok is mamák nélkül mennek a bálókba, sőt a gyermek bálókra is.

Amerikában pedig a férfiak kezdenek kimenni a divatból a bálókban. Az amerikai hölgyek u. i. mostanában felkapták az u. n. fehér bált, mely d. u. négytől hétfélig tart s a melyen csak hölgyek vesznek részt, valamennyien fehér ruhában.

Ebből az látszik, hogy a leányok kezdenek függetlenség után vágyakozni. Nemcsak a gárdeámoktól, hanem — a mi még hihetlenebb — a férfaktól is.

Sajnálatra méltó lények vagyunk mi férfiak és gárdeámok. Azok hagynak el bennünket, a kikért annyit áldoztunk: a bájos fiatal leányok. A férfiak az ő kedvükért rendeznek ragyogó bálókát, kedélyes majálisokat, ott nap-számban irtoztatják a petrezselymet s nem állnak a hazugság rut bünébe keveredni ezzel a kiáltással:

— Sohse halunk meg!

A gárdeámok tiszteletre méltó, kedves komolysággal ülnek végig egy helyben egy estét és egy éjszakát, gondosan őrködve a rájuk bízott tánczosok felett s a fiatalság szebbik és gyöngébb része kedvéért elszántan hangoztatják a legunalmasabb éjféle órák közepette is:

— Sohsem alszunk el!

És a kikre mi férfiak és gárdeámok oly kiváló gonddal és egyetértő szeretettel vigyázunk: a bájos fiatal leányok egyszerűen skartba tesznek mindkettőnket.

Bocsánat, de ez olyan hálátlanság, a melyet megfogni nem tudok; magyarázatát is sokáig kerestem, de hiába. Gondoltam, talán onnan származik a hölgyek tulságos önérzete, hogy az olasz királynak is, az orosz cárnak is leánya született; talán onnan, hogy a szerb király meg nem született utódját is leánynak várta s kedvéért megváltoztatta a trónöröklést is. Mindezt azonban halomra döntötte felfedezése a hamisítatlan igazságnak, melyre nemrég bukkantam.

Vizsgán voltam s hittanból felelt egy kis leány. Heródes király gyermekgyilkolásairól beszélt a kicsike szépen, értelmesen, mikor a hitoktató tréfás hangon közbevág:

— Aztán hány leány volt a kétezer fiu közt?

A kis leány megijed, hallgat; az osztály fele drukkol, fele mosolyog.

— No gondolkozzál csak. Nem tudod? Hát ki tudja?

Feláll a pergő nyelvű Böske s megrázva hamiskás barna frufuját, odaveti büszke főlénnyel:

— Egy sem. Azért van ma is több leány, mint fiu a világon. Azóta parancsol a mama a papának...

— Csitt tel Új le, ez már nincs a bibliában.

A közönség derült, én pedig elszomorodtam. Megvolt a megfejtés a legprózaibb alakban. Ez a többség terrorizmusa. A fiatal hölgyek felfedezték, hogy Heródes király óta ök vannak többségben s most zsarnokoskodni akarnak előbb a férfiak, aztán a gárdeámok fölött...

Oh Heródes király! Vajjon kiadtad volna-e kegyetlen parancsodat, ha tudod vala, hogy nemcsak az akkori ártatlan csecsemőket, hanem a mai gárdeámokat és fiatalembereket is suj-tani fogod vele?...

Legalább a mi kis lányunk így van meggyőződve. S jó lesz hinni nekik, mert ki tudja, még mi mindent nem mérnek ránk, ha egyszer megharagusznak? —r.

* **Személyi hír.** Leszkay Gyula országgyűlési képviselő Nagyváradon időzik.

* **Jutalmazások vagy segélyek.** Már foglalkoztunk azzal az ügygel, hogy a városi tanács egyes tisztviselőket és alkalmazottakat jutalmazni, illetve segélyben részesíteni akart. Tegnap délután tárgyalta ezt a kérdést a tanács. Egyes tanácsstagok zárt ülést kívántak, de Rimler Károly hely. polgármester és Gerő Ármin főkapitány nem voltak ezen a véleményen s kijelentették, hogy teljesen megbiznak a jelenlevő hírlapírókban, miszerint az esetleg előforduló diskreét dolgokat nem hozzák nyilvánosságra. Ez helyesebb és tapintatosabb, mert ugy is nyilvánosságra jut a zárt tárgyalás is. Újságírói szempontból még jobb a zárt ülés, mert semminek a megírásában nem akadályozza ugy, mintha esetleg nyílt ülésben kéri ki a diskreézióját. A tanácskozáson különben elvileg teljesen elejtették a jutalmazást s csupán azok kérvényét vették tárgyalás alá, akik segélyért folyamodtak. Ezek közül is csak a kellőképp indokolt kérelmeket teljesítették. Ilyen pedig alig volt néhány. Segélyt kaptak: Schlesinger Giza gépirónő 40 kor., Szabó Imre kézbesítő 30 kor., Bezanovits J. 40 kor., Novák János számtiszt 100 kor. és Martinyi F. vízvezetési alkalmazott 40 koronát. A többi kérvényt elutasították.

* **Térzene.** Kedvező idő esetén ma d. u. 6 és 7 óra közt a 37-ik gyalogezred zenekara a Schlauch-téren válogatott műsora-térzenét ad.

* **Biztos helyett fogalmazó.** A rendőrfőkapitány, mint már irtuk, előterjesztést tett, hogy a megüresedett rendőrbiztosi állás helyett rendőrfogalmazói állást rendszeresítsen. A fizetés csak az marad, de ez által magasabb képzettségű egyént óhajt megnyerni a rendőrségnek. A városi tanács elfogadta az előterjesztést s a szervezeti szabályrendelet megfelelő módosítását javasolja a közgyűlésnek.

* **Az orosz trónöröklés.** Berlinből jelentik nekünk: A csárindvarnál legújabbán végbement családi eseménynek esetleg nagyon fontos államjogi következményei lesznek. A czár öcsese, Mihály nagyherceg, nőtlen és egészségi állapota csöppet sem kielégítő. Nagyon valószínű tehát, hogy a czári korona a czár nagybátyjára, Vladimir nagyhercegre fog szállni, de ennek gyermekei nem örökölhetik a trónt, mert anyjuk, a ki meklenburgi hercegnő volt, férjhezmenetele után protestáns maradt. Vladimir nagyherceg öcsese. Alekszej nagyherceg morganatikus házasságának fölbontása után nem házasodott meg újra; öcsésének, Szergej nagyhercegnek nincsenek gyermekei s így a czár legifjabb nagybátyjára, Pál nagyhercegre fog a korona szállni, a kinek egyetlen gyermeke Dimitrij nagyherceg, 1891-ben született.

* **A lelenczházak átalakítása.** A belügyminiszter az ország különböző pontján nemrég létesített lelenczházakat gyermekmenhelyekké akarta átalakítani. E célból egy miniszteri tanácsos, mint a belügyminiszter megbízottja, ma Nagyváradra érkezik s tárgyalásokat folytat a várossal. Valószínűleg külön gyermekmenházat akar az állam Nagyváradon építtetni s ehhez esetleg ingyen telket kér a várostól.

* **A kath. tanítók ülése.** A kath. tanítók orsz. bizottság tanácsa f. hó 26-án délelőtt 10 órakor Budapesten a Szt. István-Társulat házában ülést tart. Tárgysorozat: 1. Dr. Walter Gyula praelatus-kanonok értekezése: »A délelőtti oktatásról.« 2. Az augusztusi közgyűlés programjának megállapítása. 3. A »Népnevelő« f. é. június 9. számában közölt indítványok s egyéb bejelentett indítványok tárgyalása. Kelt Nagyvárad, 1901. június 19. Dr. Steinberger Ferencz, e. elnök, apát-kanonok. Számborovszky Rezső, elnöki titkár.

* **Ki fizesse a közjegyzőt?** A belügyminiszter rendelete értelmében a választók névjegyzékének egy példányát megőrzés végett a kir. közjegyzőnél kell megőrizni. De amint egy közmondás szól, semmit sem őriznek ingyen s így a közjegyzőnek is meg kell fizetni az őrzési díjat. Biharvármegye kérte a belügyminisztert, hogy az őrzési díjat fizesse meg az állam. De a miniszter leirata szerint ezt nem hajlandó fizetni. Így a vármegye kasszájának terhére marad az őrzési díj.

* **A nemzeti kincsek itthon.** Több mint száz fővárosi városatyá érdekes indítványt ad be a legközelebbi közgyűlésen. Hazafias tervük van: a Bécsben őrzött magyar nemzeti kincseket szeretnék visszahozni Budavárába. Az indítvány fölvetését azzal okolják meg, hogy a főváros most mindent meg akar tenni s komoly tervekkel foglalkozik Budapest idegenforgalmának az emelése érdekében. Budapesten azonban nagyon kevés a látni való, amit az idegennek meg lehetne mutatni. A király tulajdonában levő nemzeti kincseket Bécsben mutatják meg az idegennek, s a bécsiek ezzel is azt akarják mutatni, hogy Budapest csak Bécsnek egy Provinzstadlja. Az érdekes indítvány, amelyet a városatyák pártkülömbőség nélkül aláírtak, így szól:

A közgyűlés elhatározta, hogy fölíratot intéz a belügyminiszter ő nagyméltóságához mint kormányelnökhez, melyben kéri, hogy a szerinte legalkalmasabb módon tolmácsolja a székesfőváros legalázatosabb kérését s eszközölje ki ő Felségénél, jó királyunknál, hogy a bécsi császári udvari kincstárban, udvari muzeumokban és udvari könyvtárban őrzött és Magyarország dicsőségteljes múltjára vonatkozó emléktárgyak, mint ékszerek, drágaságok, fegyverzetek, könyvek, kéziratok és a többi, amelyek közvetlenül vagy közvetve kerültek Magyarországból Bécsbe — ő Felsége magyarországi hű székesfővárosába kerüljenek vissza; királyunk budavári palotájában, a szent korona közelében helyeztesse el s ott alkalmas időben és módon legyenek megtekinthetők.

* **A csatornázás tervei.** Nagyvárad város tanácsa átvette a Walsler-czégtől a város csatornázási terveit s a munkálatokért 10,000 koronát kifizetett, anélkül, hogy a város szakértői meggyőződtek volna arról, hogy a tervek helyesen vannak-e elkészítve, vagy nem küldték nekünk a derék vállalat valamelyik ázsiai város csatornázási terveit. Később ugyanis kintűnt, hogy egész utcacsoportokat kihagyott a tervezetből. A városi tanács felszólította a czéget, hogy pótolja ezen mulasztást, de a vállalat ezt egyszerűen megtagadta. A pénzt felvette s most a markába nevet. — Farkas Kálmán műszaki tanácsos tegnap Nagyváradon volt s a csatornázási bizottsággal felülvizsgálta a szenny és esővíz levezető csatornák terveit. Busch Dávid főmérnök előterjesztéseit elfogadták, egyúttal bejelentette a főmérnök, hogy a Walsler-czég megtagadta a hiányzó tervek elkészítését. Ez a kijelentés visszatetszést szült a tanács tagjai között s annak Gerő Armin főkapitány nagyon megérdemelt szavakban kifejezést is adott. — Különbben a dolog Farkas

Kálmán műszaki tanácsos szíves előzékenysége folytán megoldást nyer, mivel a műszaki tanácsos felajánlotta, hogy a hiányzó tervek elkészítéséről díjtalanul gondoskodik. Az összes terveket felviszi e végből Budapestre. A tanács köszönetet szavazott ezen jóindulatért.

* **Kínai kollegium Londonban.** Kína kezd divatba jönni Európában. Ugy látszik, hogy a különböző nemzeteknek Kínával való szorosabb érintkezése nem maradt eredmény nélkül. Mint Londonból jelentik, ott a napokban egy kínai kollegium nyílt meg, melynek máris 100 európai hallgatója van, a kik többnyire a diplomáciai pályán működnek, vagy oda készülnek. Van a hallgatók közt azonban több kereskedő és ügyvéd is. A tanárok száma tíz, a kik mind tősgyökeres kínainak. A kollegium fő tárgya a kínai nyelv, továbbá a kínai közigazgatási- és büntetőjog és a kínai pörrendtartás.

* **A közs. iskolák fejlesztése.** A város törvényhatósága tudvalevőleg a községi iskolák államosításának ügyét kiadta véleményezés végett az iskolaszékeknek. Ezen határozatnak a visszhangja az az átirat, a melyet a kir. tanfelügyelőség intézett Nagyváradi városához. Ebben sürgeti a kir. tanfelügyelő az iskolák fejlesztését; nevezetesen a Külvároson és a Réten új közs. iskolák felállítását, a csillagvárosi iskola kibővítését, az olasz leányiskola cél szerű elhelyezését és az Őr-utcai iskola felépítését. Ez utóbbi terveinek a bemutatását kéri. A tanács kiadta az iskolaszékeknek, a mely még e hónap folyamán tárgyalás alá veszi ezen átiratot az államosítás ügyével egyetemben.

* **Fejedelmi diákkal.** A német trónörökös, aki most Bonnban egyetemi hallgató, kedélyes történetet ír a német lapok. Az elmúlt vasárnap történt, hogy a trónörökös néhány társával kirándulást tervezett Godesbergbe. A rendes személyvonat minden kocsija azonban zsúfolva volt, a mikor a trónörökös és kísérete a pályaudvarra érkezett. Már egy volt, hogy lemaradnak a vonatról, midőn a trónörökös felkiáltott:

— Majd segítünk magunkon, utánam a podgyáskocsiba!

A podgyáskocsi felügyelője nem ismerte vendégét és erősen tiltakozott:

— Nem lehet kérem ide beszélni; tessék a vonatvezetőtől engedélyt kérni!

A vonat eközben elindult s a trónörökös ötdmagával elhelyezkedett a podgyáskocsi. A zsörtölődő vasutat felvilágosították vendégének kiletéről, mire persze megbekült. A trónörökös megkínálta egy szivarral, de ő nem merte elfogadni, mert ugymond, a szolgálati kocsiban nem szabad szivaroznia. Végül egy kis pénzt adott át neki, hogy majd szolgálat után egy-két pohár sört ürítsen az egészségére. Godesbergben kiugráltak a podgyáskocsiból a vendégek, akiket csakhamar fölismert a közönség és lelkesen megéljenzett.

* **A kamarai választás elleni felebbezés.** A kereskedelmi és iparkamara iparos beltárgyjainak utóbbi választása ellen néhány iparos felebbezést adott be, állítólag azért, mert egy meghalt iparosnak a nevére is leszávozott valaki, továbbá egy olyan iparos szavazott, aki állítólag két évre a bíróság által meg van fosztva a politikai jogainak gyakorlásától. **Rimler** Károly polgármester-helyettes indítványozta, hogy a felebbezést a rendőrségnek adják vissza a felhozott esetek megvizsgálása végett. **Gerő** Armia főkapitány ellenkezőleg a felebbezés elutasítását kérte, mert a felebbezők nem bizonyítják állításukat, pedig ez az ő kötelességük lett volna. — A tanács visszaadta a felebbezést a rendőrkapitánynak, hogy a vizsgálatot ejtse meg a felhozott konkrét esetekben.

* **Ékszeroltvaj nő.** Polacsek Zsigmond zöldfa-utcai ékszerészhez vasárnap délelőtt egy

feltűnő eleganciával öltözött szőke nő ment be és kérte az — egy előkelő család által megrendelt — jeggyűrűket. Az ékszerész azt felelte, hogy a gyűrűk kész vannak ugyan, de még a neveket nem véste be. A nő kijelentette, hogy megvárja, míg elkészülnek a munkával. Később el is vitte a gyűrűket, melyek egyenként 50—50 korona értéket képviseltek. Az ékszerész másnap elment a megrendelő családhoz, megkérdezni, hogy jók-e a gyűrűk s mikor itt kijelentették, hogy nem kapták meg, egyenesen a rendőrséghez ment és feljelentést tett. A rendőrség azonnal megindította a nyomozást és kitűnt, hogy hétfőn reggel, a kérdéses szőke nő Kiss Dávid előtt átadta a gyűrűt egy Kovács Róza nevű tizenkét éves leánynak elzálogosítás végett, aki megbízatásában hűségesen el is járt. A rendőrség még csak a tolvaj nőt nem találta meg, de remélhetőleg rövid idő múlva azt is kideríti.

Igazságszolgáltatás.

Takács Zoltán bandája.

— Főtárgyalás. —

Budapest, jun. 19.

Öt napi szünet után ma folytatták a tárgyalást, melyet egy szomorú eset, az elnöklő **Lenk** Gyula táblai bíró feleségének halála miatt szakítottak meg. Az elnöknek, mielőtt megnyitotta a tárgyalást, kondoleáltak a védők **Éstös** Károly vezetésével s aztán fölvettek a bizonyítás fonalát ott, a hol a minap elhagyták.

Először Vay Jánost, Gruber fényképészt és dr. Takács Zoltánt kérdezte meg a vádlottak közül az elnök néhány lényegtelen körülményre nézve, aztán sorra jött H. Szabó István kihallgatása. Ez a vádlott sem akar tudni semmiről s azt állítja, hogy dr. Takácsot nem ismeri.

Elnök: Hát nem küldött maga többször kocsit is Takácsért a vasuti állomáshoz?

— Soha én.

— Még arra is lesz tanu, hogy háts lovát adott neki.

— Lehet, hogy mondják, de nem igaz.

Takács Zoltán szerint annyi igaz a dologból, hogy H. Szabó István egyszer vitte őt a Horváth-Petyó tanyájára. A háts lovakról nem tud. Csak az Oravetz lován járt. H. Szabó azt is tagadja, a mit Takács beismer, de végül csak ennyit mond:

— Hát én nem emlékszem rá.

Idősb H. Szabó Ferencz szentesi gazda a következő vádlott. Benne van a pörben tán három-négy fia is. Magát ártatlannak mondja.

Elnök: Pedig látja, maga ellen éppen nagyon erős a vád.

— Akárhogy vádolnak, ártatlan vagyok.

— A festékeket nem magához küldötte Takács?

— Sohse is láttam őt.

— No, Szabó Ferencz, tanuk lesznek s rápírtanak majd.

— Tessék megkérdezni Takácsot, ismer-e engem?

— És Sárospatakra hogy került maga olyan hirtelen?

— Nem voltam ott.

— A tanyáján sem járt Takács?

— Soha!

— Négy-öt tanu is van rá.

— En csak annyit szólhatok, hogy tudtommal nem járt ott Takács.

— Aztán miért mondanak akkor?

— Hát irigység, meg rágalmóból.

Ujra megkérdik a vádlottat, mint került a festék, a melyik a pénzhamisításhoz kellett, ő hozzá. De a felelete ismét csak az, hogy most hall először a festékről. Takács a szemébe mondja, hogy nem csak a festéket küldte Szabó Ferencz nevére, de még pénzt is sürgönyözött neki. Ezt az utasítást pedig előzőleg Oravetzől kapta.

Elnök: Mire kellett a 150 forint?

Takács: Arra nem emlékszem.

Szabó: De én sürgönyt se kaptam.

Oravetz János tagadja, hogy ő Takácsnak azt mondta volna, hogy a mit küld Szentésre, azt H. Szabó Ferencz címére küldje. Tagad e tekintetben P. Horváth János is. Takács szerint lehetetlen, hogy őt abban az időben sétálni látták volna a tanya táján, mert ekkor nagyon gondosan bujkált s még ha kocsira ült is, úgy elbujt, hogy egyáltalán ne lássák.

Elnök: Hogyan látták a tanuk mégis, hogy ön akkoriban sarkantus cipőt hordott? Azt hordott?

Takács: Sarkantusát, a lovaglás kedvéért.

A tárgyalás tart s nem is ér véget 6—7 nap előtt.

Kohn Náczi elítélték. Alig van akinek ismeri Nagyváradon **Kohn** Ignácot, közneven a fekete zsidót. Örökös baja volt az igazságszolgáltatással. Kegyetlen uzsorás hírében állott s bár sokszor a bíróság elé került, mindig ki tudott menekülni a büntetés alól. Most aztán elítélték. Egy cselédjétől eltagadta a nekie megőrzésre átadott betéti könyvet. Ebből kifolyólag elítélték zsarolás és hamis tanúzásra rábírásért **6 hónapi eladrásra**. Ezt a büntetést a kir. Kuria is helyben hagyta s most hirdették ki a jogerős ítéletet előtte. Tehát még csak egy van hátra — **hat hónapig ülni**. Mire kiszabadul éppen jó idő lesz, nem fog izzadni.

MULATSAG.

Az izr. nőegylet juniálisa. Fényesen sikerült juniálissal zárta be a tavaszi mulatságok sorát a nagyváradi izr. nőegylet.

A résztvevő közönség teljesen megtöltötte a lövölde helyiségét s teljes névsort lehetetlenség lett volna összeállítani. Nagyvárad legszebb asszonyai és leányai jelentek meg. Ennyit tud mondani tudósítónk a multság közönségéről. Emlékezetes multságban volt részük azoknak, akik a Rhédey-kert fái alatt megjelentek. Színes és ötletes programot állított össze a rendezőség. Igen sikerült volt a virágcsata, a konfetti stb. Virágzó szép nők árultak az egyes sátorokban. Egyik sátorban Monte-Carlo Fortuna istenasszony védnöksége mellett, a kristály-forrásnál a bájos tündérek jelentek meg. Ezt követte a konfetti. Egy másik sátorban Pitha jó-rolt a jövőből. A város egyik legszebb asszonya mondott itt szerencsét. Közben a katonazene játszott, aztán megkezdődött a táncz, mely a legjobb kedvvel, a késő éjjeli órákig tartott.

REGÉNY-CSARNOK.

A SANDASZEMÜ.

Írta: Lucien Biart.

Franziából: K—6.

2.

A benszülőttek falvaik határán kívül ritkán mernek szembeszállani még egy félvérrel is, úgy hogy a kíváncsiak nagy serege csoportosult köröttük. Az indián óriás termetű volt s szorosan tartotta ellenfelét, ki, miután hiába erőlködött, hogy a vörösbőrű vasmarkai közül elszabaduljon, hirtelen lehajolt s beleharapott legyőzője karjába. Az indián fekete szemei villogtak, fekiáltott a fájdalomtól s ellenfelét földhöz vágva több lépésre elhajította magától. A meszticz elterült a földön, de csakhamar talpraugrott, fogait csikorgatva dühében, hogy így elbánt vele valaki, a kinél pedig magát többre tartotta.

Köpenyét balkarjára csavarta s jobbáiban felcsillant egy kés pengéje. A nézők erre kissé hátrább húzódtak, csak az asszonyok tolongtak előre, hogy többet lássanak, közbelépni azon-

ben senki sem mert. Az indián övéhez kapott, de kését nem találta, azért kezébe kapta az egyik ott állókat a botját. Mindenki lélekzetét visszafogva leste a történéndőket. A mesztic magásra emelte kését s rárohant az indiánra, de az azték ügyesen elkapta támadója karját s magával ragadta azt kiáltva:

— Helyet! helyet!

— Flaoli, te gazember, megállj! nem állsz meg?

Egy lovag közeledett fekete lován s át-tört a tömegben.

Láttára a győző alázatosan lehajtotta fejét.

— Részeg vagy talán, hogy ezt a keresztényt meg akarod ölni?

— Engedelmeivel senor Alvarez, csak a nagy kanálisban akartam egy kicsit megfűrszteni.

— De miért?

— Elvett tőlem egy csomó dohányt, a mit elakartam adni s nem akart fizetni.

— Ereszd el a szerencsétlent, hisz mindjárt megfojtod!

— Fizessen először.

— Ereszd el, ismétlé a lovag parancsoló hangon.

Az indián kicsavarta ellenfele kezéből a kés, övébe dugta azt, a mesztic pedig mesz-sze ellökte magától, folyton bizonyos félelemmel tekintve az ujonnan érkezettre.

Ez körülbelül negyvenöt éves lehetett s első pillantásra ellenszenves arcúnak látszott. Nagy, nyílt, de fénytelen szürke szemei annyira kancsalítottak, hogy soha sem lehetett tudni, hogy hova néz. Egy országban, hol a testi hiba ritkaság számba megy, ruának volt mondható. Mindazonáltal széles homloka, hosszukás arca, finom metszésű szája, melyen állandóan megvélő mosoly játszott, meglepték a szemlélőt s enyítették az első pillantás kedvezőtlen hatását. A lovag fekete szakállt viselt, sárgás bőre, sovány termete beteges kinézetet kölcsönöztek neki, de látva erejét, melylyel türelmetlen lovát megfékezte, azon ideges természetű emberek egyikének bizonyult, kik nyomorúságos külső alatt vas szervezetet és hatalmas testi erőt rejtenek.

Csinos, tiszta öltözete olyan volt, mint minden gazdagabb mexikói ültetvényesé: szürke nagykarimájú nemezkalap arany paszománttal ékesítve, rendkívül finom, a mellettsépen himzett ing, tartós, pompás kék színtű mellény. Nadrágját melyet derekán egy kínai fátólóv szoritott össze, kétoldalt lehetett felvarrt arany pénzdarabok segítségével begombolni, melyeket ismét ezüst lánc kötött össze. Hatalmas sarkantyú a ló mindegyik mozdulatára megcsörrentek.

Alig eresztette el az indián ellenfelét, ott termett egy rendőr, ki kardlappal csinált magának utat a nép között.

— Későn jöttél, szokásod szerint, szólt a lovag; már rendben van a dolog. Mennyivel tartozik ez neked? kérdé azután az indiánhoz fordulva.

— Egy reállal.

(Folyt. köv.)

NYILTÉR.

A legjobb minőségű

SÖR

kapható

STEINER M. ALBERTNÉL,

Nagyvárad, Pável-utca saját ház.

Telefon 179.

Dupla Márcziusi sör ládánként	12 kor.
Dupla Márcziusi sör üvegenként	24 fill.
Valódi Bajor sör ládánként	13.50 kor.
Valódi Bajor sör üvegenként	27 fill.

SZINHAZ.

Mükedvelői előadások.

Napok óta tartják már az összpróbákat a nagyváradi mükedvelő iparosok. Junius 22-én és 23-án a Piros bugyellárist és a Szávay Gy. »Munka« című drámai költeményét fogják előadni, még pedig, mint halljuk oly meglepő öszszevágó előadásban, mely dícséretére fog válni derék iparosainknak.

TAVIRATOK.

Krüger és Botháné

Budapest, június 19. (Saj. tud. táv.)
Kölnből telegrafálják, Botháné találkozott Krügerrel. Botháné elmondta, hogy a bürok két izben elfogták French tábornokot. Először becsületszóra fogadta, hogy nem harcol tovább a bürok ellen, de szavát megszegte. Mikor másodszor is kézbe került, agyon akarták löni, azonban Kitchener megváltotta az életét ezer búr harcossal, kik angol fogságban voltak.

Elfogott kereskedő.

Budapest, június 19. (Saj. tud. táv.)
Lantay István fővárosi kereskedőt, kit azzal gyanúsítottak, hogy saját boltját felgyújtotta, aztán megszökött, Berlinben elfogták. A berlini rendőrség táviratilag értesítette erről a budapesti főkapitányságot.

Dráma Resiczán.

Resicza, június 19. (Saját tud. táv.)
A munkások nagyobb része már abban hagyta a sztrájkot és munkába állott. A sztrájk miatt megrendítő véres dráma történt. Gömöri István vasuti kalauz fia, ki szintén a sztrájkolókkal tartott, nem akart munkába állani. E miatt apja heves öszszeszlalkozás után revolverével agyonlőtte a fiut.

Nász és gyász.

Budapest, június 19. (Saját tud. táv.)
Siklóssy Gyula kiváló szérumos ma váratlanul meghalt. Megrendítő a haláleset annál inkább, mert a tanár fia ma tartotta meg az esküvőjét.

KOZGAZDASAG.

A Gazdasági Egyesület közgyűlése.

A biharmegyei gazdasági egyesület tegnap délután 3 órakor a vármegyeház nagytermében közgyűlést tartott.

Szabó József elnökle alatt jelen voltak: Telegdi József alelnök, Alexander Lajos, Beöthy László dr., Beraczký Géza, Czifra Gerő, Csapó Dezső, Des Echerolles Kruspér Sándor, Géczy Lajos, Hirschman Konrád, Kacsvinczky Viktor, Markovits Antal, Orlei Kálmán, Plathy Miklós, Papp Imre, Pekanovits Imre, Pókay Dezső, Szabó János, Száhlender Károly, Wertheimstein Alfréd, Zathureczky István, Vidovich György, dr. Markus László pénztárnok és Weingärtner Andor egyesületi titkár.

A földmívelési és kereskedelmi miniszter megküldötte az 1900. évi XXV. t. cz életbeléptetése és végrehajtása tárgyában kiadott rendeletet. Elhatározta az egyesület, hogy a rendeletet az öszszes lapokban közléteszik.

A földmívelésügyi miniszter több apró füzetkét küldött a kártékony rovarok ismerteté-

séről. A füzetkéket szétosztják a gazdaközönség között.

Aradvármegye gazdasági egyesületének a borfogyasztás ügyében megküldött megkeresését tudomásul vették.

Tudomásul vették továbbá a Sárosvármegye gazdasági egyesületének a felvidéki kivándorlás tárgyában a képviselőházhoz intézett feliratát.

Beöthy László főispán értesítette az egyesületet, hogy a földmívelésügyi miniszter a hűségese cselédek és munkásokat a f. évben is jutalomban részesíti. Felkérte az egyesületet, hogy e tárgyban javaslatot terjesszen be hozzá. A javaslat elkészítésével az elnökséget biztatták meg.

Bejelentették, hogy a választmány elhatározta, hogy a hegyi választmány nyal egyetértőleg az öszszön szőlő-sajtólókból és különféle gazdasági eszközökből kiállítás rendeznek.

Felmerült azon kérdés, hogy az egylet nem rendelkezik azon adatok felett, melyek a mezőgazdasági állapotok és a vetések állását megvilágítják.

Dr. Beöthy László javaslatára a választmány elhatározta, hogy a gazdaközönség ügybuzgó tagjait felkérjük, hogy időről-időre a termények, valamint a mezőgazdasági állapotokról az egyesületet tudósítsák.

Dr. Markus László egyleti pénztárnok előterjesztette évnegyedes jelentését a pénztári állapotról. A közgyűlés tudomásul vette.

Az egyesület kötelékébe a választmány által új tagul Cserneczký József felvétellett.

A május hó 14-én tartott választmányi ülésen Telegdi József elnökle alatt Zathureczky István és Fodor László egyesületi tagokból álló bizottságot kérték fel, hogy a Halász Viktor nagybárod lakos által feltalált ekét bírálják felül. A bizottság most jelentést tett a közgyűlésnek, hogy megbízatásában eljár s a felülbírált ekét a czélnak teljesen megfelelőnek tarja. Elhatározták, hogy Halász Viktort ekéje értékesítésében erkölcsileg támogatni fogják.

A földmívelésügyi miniszter a törvényhatóságokhoz intézett körrendeletében értesítette a hatóságokat, hogy a mezőrendtartási törvény értelmében, vidékenint lótenyészési tájfajtaikat óhajt létesíteni. Felkérte a hatóságokat, hogy jelöljék ki az itt levő fajokat, valamint azon irányt, melyet kerületükben meghonosítani czélszerűnek találnak. Nagyvárad városa, a hozzá intézett ezen leiratot áttette a gazdasági egyesülethez azon kéressel, hogy e kérdésben nyilvánítsanak véleményét. A gazdasági egyesület Wertheimstein Alfréd lótenyészeti bizottsági elnököt kérte fel, hogy közölje az e tárgyban véleményét.

A földmívelésügyi miniszter értesítette az egyletet, hogy a pénzügyminiszter rendelete folytán, a dohány nagyföldszédekben ezentul a dohány lúgviz (tanatom) kapható lesz. Az egyesület megbizta az elnökséget, hogy e miniszteri rendeletről a gazdaközönséget azzal értesítsék, hogy akik akarnak beszerezni dohány lúgvizet rovar irtási czélokából, a szükséges igazolvány végett forduljanak az egyesület elnökségéhez.

Az igazgató választmány az egyleti titkár előterjesztésére elhatározta, hogy havonként egy értesítőt fognak kiadni, melyben az egylet hivatalos közleményein kívül felkarolják a szakcikkeket és szakközleményeket is. E füzetkéket az egyesületi tagok díjtalanul fogják kapni.

Telegdi József előterjeszti, hogy Nagyváradon mozgalom indult meg egy cukorgyár felállítására iránt. A mozgalom vezetői azon kéressel fordultak a gazdasági egyesülethez, hogy öket támogassák azzal, hogy a gazdaközönséget a cukorrépa termelésére buzdítsák. Az igazgató választmány készséggel nyújt e tárgyban segédkezet, tekintve, hogy gyár mezőgazdaságunk fellendítésére igen nagy befolyással volna. Elhatározták, hogy a vármegye egyes ügybuzgó gazdáit felkérjük, hogy körükben ezen ügynek propagandát csinálva, a gazdákat cukorrépa termelésre buzdítsák.

Több tárgy nem lévén, elnök megköszönte a jelen volt tagok érdeklődését s a jegyzőkönyv hitelesítésére Beraczký Géza és Vidovich György tagokat kérte fel.

Ezzel a gyűlést bezárta.

Reich Jenő és Társa
Tőzsde jelentése.
— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

	Budapest, június 19.
Buza októberre	8 22
Buza áprilisra	7 87
Tengeri	5 43
Rozs okt.	6 90
Zab ápr.	6 18
Káposzta, repce, aug.	

	Budapest, június 19.
Osztrák hitel	684 —
Magyar hitel	687 50
Allamvasut	669 50

Rimamurányi	490.—
Magyar jelzalog	441.—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. június 19-én.

Magyar aranyjárdék 4%	118 20
Magyar koronajárdék	92 70
Magyar vasuti kölcson aranyban 4,1/2%	120 75
Magyar vasuti kölcson ezüstben 2 1/2%	100.—
Magyarvasuti kölcson ezüstben 1876-ból	119.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 4%	92 30
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	99 80
Italméresi jog megváltási kötvény	93 50
Horvát-szlavónföldtehermentési kötvény	93 50
Magyar nyeresemény-sorsjegy-kölcson	173 50
Tiszszabályozás szezedi sorsjegyek kölcson	154 50

Osztrák járadék papirban	98 25
Osztrák járadék ezüstben	98.—
Osztrák járadék aranyban	117 60
Osztrák korona járadék	95 50
Osztrák államsorsjegyek	140.—
Osztrák magyar bank részvény	16 70
Magyar hitelbankrészvény	665.—
Osztrák hitelintézet részvény	657.—
Párisi vista	95 12
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	19 05
Németbirodalmi márka	117 50
London vista	239 85
20 márkás arany	23 51

A szerkesztőnért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Huzás visszavonhatatlanul
már kedden.

Főnyeremény
30.000 korona
értékű

Concordia sorsjegyek
à 1 korona.

ajánlja:
KISS DÁVID főelárusító
Nagyváradon.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA R. T.

Nagyvárad, Apáczai-utca 3. szám.

Művek,
folyóiratok, hirdapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:
izléses kivitelben
mindennemű
nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.
Videki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfek,
számlák, falragaszok,
báti meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naptárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok
raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.